

WROCŁAW
2024

**ZNACZENIE I PRZYSZŁOŚĆ
POLSKICH HISTORYCZNYCH
ORDERÓW
DLA SPOŁECZNOŚCI
STUDENCKIEJ I DOKTORANCKIEJ**

OGÓLNOPOLSKI
PROJEKT BADAWCZY

KAROL RODOLIŃSKI
KRZYSZTOF POLAŃSKI

Uniwersytet
Wrocławski

Tytuł oryginału: Znaczenie i przyszłość polskich historycznych orderów dla społeczności studenckiej i doktoranckiej. Ogólnopolski projekt badawczy

Główny autor projektu: Karol Rodoliński, student I roku studiów magisterskich, Komunikacja Wizerunkowa, Wydział Filologii, Uniwersytet Wrocławski

Współautor Projektu: Krzysztof Polański, student II roku studiów magisterskich, Stosunki Międzynarodowe, Uniwersytet Wrocławski

Opiekun naukowy Projektu: Dr Hab. Jacek Grębowiec Prof. Uniwersytetu Wrocławskiego, Zakład Komunikacji Wizerunkowej, Instytut Dziennikarstwa i Komunikacji Społecznej, Wydział Filologiczny.

Instytucja promująca: Projekt jest prowadzony w ramach działalności badawczej i statutowej stowarzyszenia Order 2.0.

Copyright treści publikacji: Karol Rodoliński, wszelkie prawa zastrzeżone

Finansowanie: środki własne autorów Projektu.

Projekt okładki i strony tytułowej: Karol Rodoliński

Data publikacji: 1 września 2024

Miejsce publikacji: zakładka internetowa stowarzyszenia Order 2.0 <https://spis.ngo.pl/354275-stowarzyszenie-order-2-0>

Projekt jest objęty Patronatem Polskiego Towarzystwa Numizmatycznego

Serdeczne podziękowania dla Prof. Jacka Grębowca
za wsparcie merytoryczne przy Projekcie.

Karol Rodoliński, Autor

Spis treści

1. Wstęp.....	5
2. Historia polskich historycznych i najwyższych orderów: znaczenie patriotyczne.....	6
3. Problem badawczy.....	13
4. Analiza stanu badań.....	14
5. Cele badania.....	14
6. Hipotezy badawcze.....	15
7. Opis metody badawczej.....	16
8. Charakterystyka i dobór grupy respondentów – opis danych metryczkowych.....	16
9. Opis kwestionariusza ankiety.....	17
10. Analiza wyników badań sondażowych.....	18
11. Podsumowanie główne.....	32
12. Zagrożenia dla dziedzictwa i tożsamości narodowej.....	33
13. Wyzwania edukacyjne i potrzeba promocji historycznych orderów.....	35
14. Zmiany nazw miejsc publicznych.....	37
15. Wizualizacja artystyczna na budynkach.....	40
16. Bibliografia.....	42
17. Netografia.....	42
18. Zbiór grafik.....	42
19. Wykorzystane elementy graficzne i treściowe na awersie i rewersie okładki.....	41

Wstęp

Polskie historyczne i najwyższe odznaczenia państwowe stanowią niezwykle ciekawą część bogatej i wielowymiarowej historii narodu polskiego.

Od starożytnych czasów po współczesność, plemiona a potem narody wykształciły własne systemy i narzędzia nagradzania wybitnych jednostek, które okrywały chwałą siebie i własny lud. Przed powstaniem dzisiejszych instytucji odznaczeniowych nagradzono w różnorodny sposób. Od wręczanych mieczy, liściastych koron oraz drogocennych i unikatowych przedmiotów o wartości mistyczno-religijnej po tytuły szlacheckie, broń białą i ziemie. Wszystkie te przykłady stanowią różnorodne narzędzia nagradzania, uzależnione od rozwoju rzemieślnictwa, państwowości, nauki oraz podejścia do wartości danej grupy społecznej. Mimo ich odmienności, funkcja wyróżnienia nigdy nie straciła znaczenia. Jedynie narzędzie nagradzania zmieniało się z biegiem czasu.

Dziś państwa posiadają zhierarchizowane systemy wyróżnienia symbolicznego w postaci odznaczeń lub orderów. W zależności od ich historii i roli w podtrzymywaniu tożsamości narodowej są one mniej lub bardziej prestiżowe pod względem poziomu nacechowania wartościami i ideałami pielęgnowanymi przez dany naród.

Współczesne społeczeństwo polskie odnosi się do swojego bogatego dziedzictwa historycznego poprzez różnorodne symbole, z których jednymi z najbardziej reprezentatywnych są historyczne polskie odznaczenia: Order Orła Białego, Order Virtuti Militari, Order Odrodzenia Polski i Order Świętego Stanisława. W kontekście współczesnych przemian społecznych, politycznych i kulturowych, pytanie o znaczenie tych orderów staje się szczególnie istotne, zwłaszcza wśród młodego pokolenia, które kształtuje swoją tożsamość narodową i patriotyczną. Polskie historyczne ordery nawiązują do najważniejszych wydarzeń, postaci i wartości kształtujących tożsamość narodową oraz tworzących fundamenty pod niezależność i suwerenność Polski. Badanie nad znaczeniem tych orderów nie tylko rzuci nowe światło na historię Polski, ale również pomoże zrozumieć, w jaki sposób omawiane ordery, jako część dziedzictwa narodowego, wpływają na współczesną tożsamość narodową.

W niniejszym raporcie prezentujemy wyniki pierwszego ogólnopolskiego badania nad znaczeniem polskich historycznych i najwyższych orderów jako integralnej części polskiego dziedzictwa narodowego. Celem jest zrozumienie, jak te symbole narodowe są postrzegane, interpretowane i wartościowane przez społeczeństwo polskie w kontekście dzisiejszych realiów politycznych, społecznych i kulturowych. Poprzez analizę danych zebranych z różnych grupy osób studiujących

i doktoranckich z całej Polski oraz refleksję nad historycznym kontekstem, jest rzetelnie oddane bogactwo i złożoność znaczeń, jakie te ordery niosą dla współczesnej Polski.

Raport składa się z kilku części. Na początku przedstawiony jest krótki historyczny kontekst, omawiający genezę i ewolucję polskich orderów oraz ich rolę w formowaniu i utrwalaniu narodowej tożsamości w czasach braku państwowości. Następnie omówiony zostaje problem badawczy, stan badań nad znaczeniem danych orderów, cele badania, hipotezy badawcze oraz sposób przeprowadzenia badań sondażowych. W tym zakresie zostaje omówiona sama metoda przeprowadzenia badań, znaczenie sformułowanych pytań ankietowych oraz dobór respondentów.

Główna część raportu stanowi prezentacja wyników badań sondażowych oraz ich analiza. Zakończeniem jest podsumowanie głównego raportu, omówienie potencjalnych zagrożeń związanych przede wszystkim ze zmianami społecznymi w dobie globalizacji oraz propozycji rozwiązań przedstawionych problemów i zagrożeń.

Badanie to stanowi wkład w sposób postrzegania dziedzictwa narodowego i jego roli w kształtowaniu tożsamości narodowej przez społeczność studencką i doktorancką. Prezentowane wyniki nie stanowią wyczerpujących danych pozwalających dogłębnie i całościowo opisać badany wątek, zaś będą stanowiły inspirację do dalszych badań oraz wspomogą debatę publiczną na temat dziedzictwa kulturowego i politycznego mało znanej dziś części dziedzictwa.

Historia polskich historycznych i najwyższych orderów

Order Orła Białego

Order Orła Białego to najstarsze i najwyższe odznaczenie państwowe Rzeczypospolitej Polskiej, przyznawane za wyjątkowe zasługi cywilne i wojskowe na rzecz kraju, zarówno w czasie pokoju, jak i wojny. Nie ma podziału na klasy, a jego laureatami zostają wybitni Polacy oraz najwyżsi przedstawiciele innych państw. Odznaczenie noszone jest na niebieskiej wstędze przewieszanej przez lewe ramię do prawego boku, natomiast gwiazda orderu, dawniej haftowana, umieszczana jest na lewej piersi.

Order Orła Białego został ustanowiony przez króla Augusta II Mocnego 1 listopada 1705 roku na zamku w Tykocinie, w województwie podlaskim. Początkowo przyznawano go głównie magnatom, którzy poparli króla w wolnej elekcji, takim jak Karol Stanisław Radziwiłł, Hieronim Lubomirski czy Stanisław Kostka Potocki. W czasie panowania Augusta III Sas, order stracił na prestiżu, ponieważ

stał się przedmiotem handlu prowadzonego przez ministra Henryka Brühla. Za panowania Stanisława Augusta Poniatowskiego, odznaczenie to nadawano zgodnie z wolą cesarzowej Katarzyny II. Po III rozbiórce Polski przestano przyznawać Order Orła Białego.

Odnowiony w 1807 roku jako najwyższe odznaczenie Księstwa Warszawskiego, a później Królestwa Polskiego, order funkcjonował do 1831 roku, kiedy to po upadku powstania listopadowego został zlikwidowany przez cara. W jego miejsce powstał Cesarski i Królewski Order Orła Białego, nadawany przez carów Rosji do 1917 roku, ale nie uznawany za kontynuację polskiego odznaczenia, gdyż był częścią represji po powstaniu listopadowym. Order został ponownie odnowiony w 1921 roku, kiedy to zyskał nowy wygląd oraz dewizę "Za Ojczyznę i Naród". Ustawą Sejmu z 4 lutego 1921 roku uznano go za najwyższe odznaczenie państwowe, a prezydent Rzeczypospolitej w 1924 roku ustanowił jego statut. W okresie międzywojennym order przyznano 24 obywatelom polskim oraz 88 cudzoziemcom.

Podczas II wojny światowej i w czasach PRL Order Orła Białego był rzadko nadawany, jedynie przez rząd RP na uchodźstwie. Order Orła Białego, jako najstarsze i najwyższe odznaczenie Rzeczypospolitej Polskiej, odegrał niezwykle istotną rolę w podtrzymywaniu patriotyzmu i tożsamości narodowej w okresie, gdy polski rząd funkcjonował na uchodźstwie. W czasie II wojny światowej, gdy Polska znalazła się pod okupacją, a jej instytucje państwowe zostały zniszczone, Order Orła Białego symbolizował ciągłość państwowości i nieugiętego ducha narodu polskiego. Nadawany wówczas jedynie przez rząd na uchodźstwie, stał się wyrazem najwyższego uznania dla tych, którzy swoją działalnością, zarówno na polu walki, jak i na arenie międzynarodowej, przyczyniali się do podtrzymywania polskiej tożsamości i walki o wolność.

Odnaczenie to, mimo że przyznawane w trudnych warunkach, miało ogromne znaczenie moralne. Stanowiło ono przypomnienie o niezłomnych tradycjach Rzeczypospolitej, które przetrwały mimo zaborów, wojen i represji. Order Orła Białego był dowodem na to, że mimo zewnętrznych przeciwności, polska państwowość trwała w sercach i umysłach obywateli, a jego nadanie stanowiło wyraz wdzięczności i uznania dla tych, którzy nie zapomnieli o swojej Ojczyźnie.

Podczas funkcjonowania rządu na uchodźstwie, Order Orła Białego przypominał, że Polska, choć okupowana, wciąż istniała w formie niepodległego ducha narodu. Jego przyznanie było nie tylko formą uhonorowania jednostek, ale również symbolem jedności i ciągłości polskiej tradycji państwowej, niezależnie od geograficznego miejsca przebywania. W tym okresie, order ten stał się jednym z najważniejszych symboli walki o niepodległość i nieustającej nadziei na odrodzenie wolnej Polski. Formalnie został zniesiony ustawą z 1960 roku, a jego miejsce zajęło nowe

odznaczenie, Order Budowniczych Polski Ludowej. Dopiero w 1992 roku, order został ponownie restytuowany, a pierwszymi odznaczonymi po jego przywróceniu byli Jan Paweł II oraz król Szwecji Karol XVI Gustaw. Od tego momentu order nadawany jest przez Prezydenta RP.

Order Orła Białego, przez wieki będący symbolem najwyższego uznania i patriotyzmu, szczególnie podczas funkcjonowania rządu na uchodźstwie, uosabiał nie tylko ciągłość polskiej państwowości, ale także głęboką wiarę w niepodległość i suwerenność. W czasach, gdy Polska znajdowała się pod obcym jarzmem, odznaczenie to stanowiło żywy dowód na istnienie polskiego ducha, niezłomności oraz wierności tradycjom narodowym.

Order ten stał się symbolem naszych narodowych wartości – odwagi, poświęcenia, honoru oraz miłości do Ojczyzny. Jego nadawanie było nie tylko formą uhonorowania wyjątkowych zasług, ale także aktem podtrzymującym i wzmacniającym polską tożsamość narodową w najtrudniejszych momentach historii. To właśnie te wartości, uosabiane przez Order Orła Białego, pomogły Polakom przetrwać okresy niewoli, dodając sił do walki o wolność i niezależność.

Dziś, Order Orła Białego wciąż pozostaje symbolem narodowej dumy i przypomina nam o sile tradycji, która kształtuje naszą tożsamość. Jest znakiem najwyższego uznania dla tych, którzy poprzez swoje działania i postawy przyczyniają się do wzmacniania polskiej suwerenności i wspólnoty narodowej, podtrzymując tym samym ducha narodu, który przetrwał najtrudniejsze próby historii.

Początkowo Order Orła Białego miał formę owalnego medalu w czerwonym kolorze, z jasnoblękitną wstęgą i dewizą "Pro Fide, Rege et Lege". W 1709 roku uzyskał kształt krzyża maltańskiego. Po restytucji w 1921 roku krzyż zyskał nowy wygląd, z białym, emaliowanym orłem i dewizą "Za Ojczyznę i Naród". Obecnie order przybrał formę złotego krzyża maltańskiego z czerwoną emalią i białymi brzegami. W centrum krzyża znajduje się biały orzeł według wzoru określonego w ustawie z 1919 roku. Krzyż zawieszony jest na błękitnej wstędze, a gwiazda orderowa ma średnicę 80 mm. Na niej umieszczony jest złoty krzyż, bez orła i kulek, z dewizą "Za Ojczyznę i Naród".

Order Virtuti Militari

22 czerwca 1792 roku, z okazji zwycięstwa w bitwie pod Zieleńcami podczas wojny obronnej Konstytucji 3 Maja, król Stanisław August Poniatowski ustanowił Order Virtuti Militari. To najwyższe polskie odznaczenie wojskowe zostało przyznane po raz pierwszy 25 czerwca 1792 roku w obozie wojskowym w Ostrogu na Wołyniu.

Order Virtuti Militari jest najstarszym na świecie orderem wojskowym, który jest przyznawany do dziś. Pomysł jego ustanowienia pojawił się w trakcie trwającej od 18 maja 1792 roku wojny polsko-rosyjskiej, znanej również jako wojna w obronie Konstytucji 3 Maja.

Inicjatorem stworzenia orderu był król Stanisław August Poniatowski. W liście do swojego bratanka, księcia Józefa Poniatowskiego, pisał 12 czerwca: „Zamierzam przestać Ci rodzaj medali owalnych, z moim imieniem po jednej stronie i napisem +Virtuti Militari+ po drugiej. Medale będą srebrne dla szeregowych, a złote dla oficerów.”

Medale z napisem „Virtuti Militari” (łac. „Cnocie Wojskowej”) zostały wybite 15 czerwca w Warszawie. Na awersie medalu znajdowały się napisy „SAR” (Stanislaus Augustus Rex) oraz wizerunki korony królewskiej i dwóch gałązek palmowych.

Trzy dni po ich wybicciu, polskie wojska odniosły zwycięstwo w bitwie pod Zieleńcami, co było pierwszym polskim sukcesem militarnym od czasów odsieczy wiedeńskiej Jana Sobieskiego w 1683 roku.

Po bitwie, ksiądz Poniatowski sporządził listę odznaczonych za męstwo, którą przesał do króla. 22 czerwca król odpowiedział, wysyłając złote medale dla wyróżniających się oficerów oraz wskazując sposób noszenia orderu – „na wierzchu sukni”. Zaznaczył również, że jeśli czas pozwoli, ustanowi formalną instytucję orderu wojskowego.

Na liście pierwszych odznaczonych znalazło się 15 osób, w tym generałowie Tadeusz Kościuszko i Michał Wielhorski, oraz książę Eustachy Sanguszko. Wręczenie medali miało miejsce 25 czerwca w Ostrogu.

Król wysłał również 40 medali srebrnych dla podoficerów i szeregowych, jeśli zajdzie taka potrzeba.

Order Virtuti Militari był prawdziwym odznaczeniem wojskowym, które przewidywało utworzenie pięciu klas: Krzyża Wielkiego z Gwiazdą, Krzyża Komandorskiego, Krzyża Kawalerskiego, Medalu Złotego i Medalu Srebrnego. Wzorem Orderu Marii Teresy, odznaczenie miało formę krzyża z

rokiem „1792” oraz herbami Korony (Orzeł) i Litwy (Pogoń). Order noszono na błękitnej wstędze z czarnym obramowaniem.

Po klęsce w wojnie 1792 roku konfederacja targowicka unieważniła order, który jednak został przywrócony przez sejm grodzieński w listopadzie 1794 roku. Zniesiono go w styczniu 1794 roku decyzją Rady Nieustającej pod wpływem Rosjan.

Order został reaktywowany pod koniec 1806 roku przez Napoleona Bonapartego, a jego nazwa zmieniona na Order Wojskowy Księstwa Warszawskiego. Wprowadzono zmiany w wyglądzie, a napis „SAR” zastąpiono dewizą „Rex et Patria”.

W 1815 roku, po powstaniu Królestwa Polskiego, order przemianowano na Order Wojskowy Polski. W 1831 roku, podczas powstania listopadowego, order wrócił do swojej pierwotnej wersji.

Po klęsce powstania listopadowego, car Mikołaj I zniósł order, wprowadzając Polską Odznakę Zaszczytną za Zastugi Wojenne. Andrzej Żak wyjaśnił w 2012 roku, że odznaczenie to było polskie jedynie z nazwy, gdyż miało upamiętniać zastugi armii rosyjskiej w tłumieniu polskich buntowników.

Order został przywrócony po odzyskaniu przez Polskę niepodległości w 1918 roku. Ustawa z 1 sierpnia 1919 roku przywróciła Order Wojskowy Virtuti Militari z pięcioma klasami i krzyżem. Na odwrocie umieszczono napis „Honor i Ojczyzna”.

25 marca 1933 roku, na mocy nowej ustawy sejmowej, nazwę odznaczenia zmieniono na Order Wojenny Virtuti Militari, dodając datę „1792” na rewersie.

W okresie PRL order zmienił wygląd; usunięto koronę z krzyża i dodano napis „PRL”. Zniesiono kapitułę orderu, a odznaczenia nadawała Rada Państwa, do 1952 roku prezydent Bolesław Bierut. W 1960 roku przywrócono nazwę Order Virtuti Militari.

Po 1989 roku, order odzyskał swój przedwojenny wygląd i przywrócono kapitułę orderu. Odznaczenie nadawane jest wyłącznie podczas wojny lub w ciągu pięciu lat po jej zakończeniu.

Order Virtuti Militari otrzymali m.in. marszałkowie Louis Davout, Józef Piłsudski, Ferdynand Foch, a także wielu innych dowódców wojskowych oraz żołnierzy, w tym 13-letni Antoni Petrykiewicz, który poległ w walkach o Lwów. Po II wojnie światowej order przyznano także Konstantemu Rokossowskiemu, Michałowi Roli-Żymierskiemu, gen. Iwanowi Sierowowi i Leonidowi Breżniewowi, ale te nominacje zostały anulowane przez prezydenta Lecha Wałęsę.

Order Virtuti Militari przyznawano także sztandarom i miastom, takim jak Lwów, Warszawa i Verdun. W sumie odznaczono około 26 tysięcy osób, w tym wielu wybitnych dowódców i zwykłych

żołnierzy, którzy w swojej służbie kierowali się cnotami honoru, odwagi, wierności i umiłowania ojczyzny.

Order ten uosabia odwagę i poświęcenie, stanowiąc wzór dla przyszłych pokoleń i przypominając o niezłomnej determinacji w obronie kraju. Jako najstarsze wojskowe odznaczenie, *Virtuti Militari* jest nie tylko świadectwem honoru i męstwa jednostek, ale także integralnym elementem polskiej tradycji i kultury wojskowej, kształtującym narodową tożsamość i poczucie patriotyzmu.

Order Odrodzenia Polski

Order Odrodzenia Polski został ustanowiony w 1921 roku jako odznaczenie cywilne i wojskowe, mające na celu nagradzanie zasług dla odrodzonego państwa polskiego. Jego symbolika nawiązuje do odbudowy Polski po zaborach i wojnie.

Order ten stał się symbolem nowoczesnego patriotyzmu i wzmacniania tożsamości narodowej w okresie międzywojennym. Otrzymywany był przez osobistości ze świata kultury, nauki oraz polityki, co podkreślało jego cywilizacyjne znaczenie.

Choć Order Odrodzenia Polski nie istniał w okresie zaborów, to jego ustanowienie miało na celu przypomnienie o dążeniach Polaków do niepodległości oraz odbudowy narodowej tożsamości. Symbolizował nadzieję na przyszłość i jedność narodową.

Order Odrodzenia Polski jest przyznawany przez Prezydenta RP za wybitne zasługi w dziedzinie społecznej, kulturalnej i naukowej. Jego znaczenie wciąż jest podkreślane przez społeczeństwo, a jego historia służy jako przypomnienie o wartościach patriotycznych.

Order Świętego Stanisława

Order Świętego Stanisława został ustanowiony w 1765 roku przez króla Stanisława Augusta Poniatowskiego. Jego celem było nagradzanie zasług w służbie dla kraju. Patronem był Święty Stanisław, biskup krakowski, symbol prawdy i sprawiedliwości.

Zaborcy, zwłaszcza Rosjanie, starali się umniejszyć znaczenie Orderu Świętego Stanisława, nadając go osobom lojalnym wobec ich władzy. Jednak Polacy postrzegali ten order jako symbol heroizmu, a jego nadawanie wśród powstańców podkreślało patriotyczne aspiracje narodu. Obecnie Order Świętego Stanisława nie jest już nadawany jako odznaczenie państwowe, ale wciąż pozostaje w polskiej pamięci jako symbol patriotyzmu i walki o niepodległość. Jego historia jest przypomnieniem o dążeniach narodu polskiego do wolności.

Dziś Order Świętego Stanisława jest nadawany wyłącznie przez podmioty pozarządowe i prywatne na całym świecie. Problematyka związana z odznaczeniem polega na braku jakiejkolwiek ochrony prawnej ze strony państwa polskiego na Orderem w zakresie dziedzictwa narodowego. Orderem są dziś wyróżniani działacze społeczni i kulturalni. Zarówno założyciele i darczyńcy, jak i sposób nadawania i funkcjonowania danych podmiotów odznaczeniowych są oceniane dziś jako kontrowersyjne. Nie pomaga odwiecznemu niskiemu prestiżowi i burzliwej historii Orderu fakt, iż tworzone są nowe podmioty nadające Order, często rywalizujące o miano jedynego autentycznego kontynuatora pierwszego Orderu.

Jedynym podmiotem dążącym dziś do podjęcia procesu naprawczego stanu, w którym znajduje się Order, jest wrocławskie Stowarzyszenie Order 2.0. Stowarzyszenie ma na celu przywrócenie do życia Orderu jako instytucji dobroczynnej i kulturowej w porozumieniu zarówno z instytucjami państwowymi – dla stosownego uregulowania prawnej ochrony danej części dziedzictwa – oraz organizacjami pozarządowymi i instytucjami kulturowymi – dla zagwarantowania szerokiej

społecznej legitymizacji instytucji Orderu.¹ Poprzez legitymizację rozumie się doprowadzenie do utworzenia instytucji, której regulacje, wartości i idee będą różnorodne. Podmioty założycielskie będą bowiem środowiska o zróżnicowanych doświadczeniach, kompetencjach, wartościach i sposobie postrzegania dziedzictwa narodowego oraz wszelkich innych spraw społecznych.

Celem przywrócenia do życia instytucji Orderu w opisanej formie jest również przedstawienie innowacyjnej formy współpracy sektora pozarządowego z instytucjami państwowymi w zakresie dziedzictwa materialnego i niematerialnego, które może nadal służyć społeczeństwu, w odróżnieniu od dziedzictwa umiejscowionego wyłącznie w placówkach muzealnych i archiwalnych.

Problem badawczy

Polskie historyczne i najwyższe ordery stanowią integralną część polskiego dziedzictwa narodowego, które od kilku wieków kształtowało tożsamość narodową i symbolizowało dążenie do suwerenności i niepodległości. Jednakże, mimo ich znaczenia historycznego, istnieje potrzeba dogłębnego zrozumienia ich roli i interpretacji społecznej dla społeczności studenckiej i doktoranckiej jako młodego pokolenia, kształtującego sposób postrzegania otoczenia oraz fundamentów, na których naród opiera swój rozwój i przyszłość. W związku z tym, problemem badawczym jest zdefiniowanie, zrozumienie i zbadanie znaczenia polskich historycznych i najwyższych orderów jako nieodłącznej części polskiego dziedzictwa narodowego w kontekście współczesnej Polski.

¹ Statut stowarzyszenia zwykłego „Order 2.0”, <https://api.ngo.pl/media/get/204769/regulamin-stowarzyszenia-po-zmianie-nazwy.pdf>

Aspektem wymagającym dogłębnej analizy jest geneza i ewolucja polskich orderów. Badanie powinno skupić się na identyfikacji kluczowych momentów w historii Polski, które skłoniły do ustanowienia poszczególnych orderów, ich znaczenia w danym kontekście historycznym oraz ewolucji ich symboliki i funkcji w różnych okresach czasu.

W kontekście zmieniającej się rzeczywistości społecznej, politycznej i kulturowej, kluczowym zagadnieniem jest również zbadanie perspektyw na przyszłość polskich orderów. Jakie wyzwania stoją przed zachowaniem i promocją dziedzictwa narodowego w postaci polskich orderów. Jakie są możliwości ich reinterpretacji i adaptacji do współczesnych potrzeb społecznych i politycznych.

Wnioski płynące z analizy powyższych problemów badawczych pozwolą na lepsze zrozumienie znaczenia polskich historycznych i najwyższych orderów jako integralnej części polskiego dziedzictwa narodowego oraz na wskazanie potencjalnych działań mających na celu ich zachowanie, promocję i adaptację do współczesnych realiów.

Analiza stanu badań

Dotychczasowe badania koncentrują się głównie na historycznym kontekście nadawania polskich orderów, osobach posiadających omawiane ordery, ich związkach z instytucjami państwowymi oraz rolach, jakie pełniły w minionych epokach. Jednakże, istnieje wyraźna luka w badaniach dotyczących współczesnego znaczenia tych odznaczeń dla tożsamości narodowej i dziedzictwa narodowego, szczególnie w kontekście grupy docelowej, jaką są osoby studiujące i doktoranckie

Brak takich badań utrudnia pełne zrozumienie sposobu, w jaki odznaczenia te są postrzegane wśród młodych ludzi oraz ich ewentualnego wpływu na kształtowanie się tożsamości narodowej i dziedzictwa narodowego.

Cele badania

Celem badania jest zrozumienie, jak współczesna społeczność studencka i doktorancka postrzega historyczne polskie ordery jako część dziedzictwa narodowego. W obliczu dynamicznych zmian społecznych i technologicznych ważne jest zbadanie, jak młodsze pokolenia interpretują te tradycyjne symbole. Badanie skupi się na emocjonalnych, kulturowych i

społecznych skojarzeniach z orderami oraz ich roli w kształtowaniu tożsamości narodowej. Uwzględni różnice w doświadczeniach, wykształceniu i orientacji kulturowej respondentów, a także czynniki wpływające na ich postrzeganie orderów, takie jak edukacja historyczna i współczesne wydarzenia. Wyniki mają pomóc w lepszym zrozumieniu roli orderów w społeczeństwie i opracowaniu skuteczniejszych strategii promocji polskiego dziedzictwa wśród młodego pokolenia.

Hipotezy badawcze

Badanie wymaga szczegółowego sformułowania hipotez, które mogą być poddane weryfikacji. Hipotezy badawcze stanowią kluczowe założenia, którymi kierujemy się podczas analizy danych oraz interpretacji wyników badania. Poprzez ich sformułowanie staramy się wyłonić istotne obszary zainteresowania oraz przewidzieć potencjalne związki między różnymi zmiennymi badawczymi.

Hipotezy:

1. Społeczność studencka i doktorancka wykazuje niską wiedzę oraz zainteresowanie promocją i ochroną polskich historycznych orderów.
2. Społeczność studencka i doktorancka nie zgadza się z pojęciem historycznych orderów jako nośników wartości i ideałów patriotycznych oraz jako symbol tożsamości i dziedzictwa narodowego.
3. Społeczność studencka i doktorancka nie zgadza się z tym, że ordery państwowe powinny być noszone podczas uroczystości państwowych, jako symbol wartości narodowych i tożsamości narodowej.
4. Osoby studiujące nauki humanistyczne i społeczne wykazują większą świadomość i zainteresowanie polskimi historycznymi orderami niż osoby studiujące nauki ścisłe czy techniczne.
5. Mieszkańcy miast, zwłaszcza tych o większej liczbie mieszkańców, wykazują większą świadomość i zainteresowanie polskimi historycznymi orderami niż mieszkańcy mniejszych miejscowości oraz wsi.
6. Wiedza i wartościowanie prestiżu polskich historycznych orderów jest zróżnicowane w zależności od wieku respondentów oraz stopnia edukacji wyższej.
7. Płeć ankietowanych wpływa na znajomość polskich historycznych orderów.

Opis metody badawczej

Metoda badawcza w tym projekcie opiera się na wykorzystaniu kwestionariusza ankiety przeprowadzonego za pomocą internetowego sondażu. Ta metoda umożliwia systematyczne i ustrukturyzowane zbieranie danych od dużej grupy respondentów, co jest kluczowe dla analizy postrzegania polskich historycznych orderów przez społeczność studencką i doktorancką.

Kwestionariusz zawiera pytania dotyczące wiedzy, opinii i postrzegania orderów, a także dane metryczkowe, takie jak płeć, wiek, miejsce zamieszkania, stopień studiów i kierunek studiów. Taki dobór pytań pozwala na uzyskanie szerokiego wglądu w różnorodne perspektywy i interpretacje związane z badanym tematem.

Korzyści płynące z zastosowania tej metody obejmują możliwość dotarcia do szerokiego kręgu respondentów w sposób efektywny i kosztowo efektywny. Internetowy sondaż ankietowy pozwala na szybkie gromadzenie danych i ich analizę, co ułatwia identyfikację kluczowych trendów i wzorców w postrzeganiu orderów. Dzięki temu można uzyskać reprezentatywne wyniki dotyczące społeczności studenckiej i doktoranckiej, co jest istotne dla zrozumienia ich podejścia do polskich odznaczeń i ich roli w dziedzictwie narodowym.

Charakterystyka grupy respondentów - opis danych metryczkowych

Grupa respondentów badania skupia się na osobach ze statusem studenckim i doktoranckim na polskich uczelniach wyższych. Jest rzeczą powszechnie uznaną, że młode pokolenie studiujące na polskich uczelniach wyższych stanowi fundament przyszłości państwa. To właśnie młodzi ludzie na uczelniach noszą w sobie potencjał zmiany, innowacji i postępu społecznego. Ich edukacja, wartości oraz zaangażowanie w życie społeczne istotnie wpływają na sposoby postrzegania i traktowania tożsamości i dziedzictwa narodowego, w epoce globalizacji i stopniowego zanikania lub przekształcania tradycyjnych pojęć związanych z tożsamością narodu, do której orderzy zdają się jeszcze należeć.

Dane metryczkowe obejmują:

1. Płeć: kobieta, mężczyzna, wolę nie podawać.
2. Wiek: poniżej 18 lat, 18-23 lat, 24-28 lat, 29-33 lat, powyżej 34 lat

-
3. Miejsce zamieszkania (poza miejscem studiowania): wieś, miasto do 50 tys., miasto od 50 tys. do 150 tys., miasto od 150 tys. do 500 tys., miasto powyżej 500 tys.
 4. Stopień studiów: licencjackie, magisterskie, doktoranckie, inne.
 5. Tryb studiów: stacjonarne, zaoczne.
 6. Kierunek studiów: nauki społeczne (np. politologia, socjologia, psychologia), nauki humanistyczne (np. historia, filozofia, literaturoznawstwo), nauki ścisłe (np. matematyka, fizyka, chemia), nauki przyrodnicze (np. biologia, geologia, zoologia,), nauki techniczne (np. informatyka, inżynieria, architektura), nauki medyczne (np. medycyna, pielęgniarstwo, farmacja), nauki ekonomiczne (np. ekonomia, zarządzanie, finanse), sztuka i design (np. sztuki piękne, design graficzny, sztuka teatralna), edukacja (np. pedagogika, nauki o edukacji, wychowanie przedszkolne), rolnictwo i weterynaria (np. agronomia, weterynaria, hodowla zwierząt), inne.

Te dane pozwalają na analizę demograficzną i charakterystykę respondentów uczestniczących w badaniu. Oprócz podstawowych informacji demograficznych, dane metryczkowe mogą posłużyć do analizy zależności między różnymi zmiennymi, takimi jak np. kierunek studiów, stopień studiów lub wiek a znajomość orderów polskich i podejście do badanego tematu. Dodatkowo, zebrane dane metryczne mogą posłużyć jako punkt odniesienia do ewentualnych dalszych badań lub porównań z wynikami innych ankiet czy projektów badawczych w podobnym obszarze tematycznym.

Opis kwestionariusza ankiety

Kwestionariusz ankiety został zaprojektowany w celu zebrania różnorodnych informacji od respondentów, dotyczących ich wiedzy, opinii i doświadczeń związanych z polskimi historycznymi orderami. Składa się on z pytań dotyczących znajomości ogólnej historii polskiej, znajomości poszczególnych orderów oraz ich dam i kawalerów, znaczenia społecznego orderów dla dziedzictwa narodowego i tożsamości narodowej, opinii na temat jakości edukacji oraz roli orderów w dzisiejszym społeczeństwie.

Analiza wyników badań sondażowych

Tabela 1. Płeć

Płeć	Częstość	Procent
Kobieta	324	36,32
Mężczyzna	456	51,12
Osoba niebinarna	75	8,41
Inne	16	1,79
Wolę nie odpowiadać	21	2,35
Ogółem	892	100

Źródło: opracowanie własne

Kobiety stanowiły 36,32% ankietowanych, mężczyźni 51,12%, osoby niebinarne 8,41%, inne 1,79%, a 2,35% wolą nie odpowiadać. **Mężczyźni stanowili największy odsetek w grupie ankietowanych, wynoszący 51,12%.**

Tabela 2. Wiek

Wiek	Częstość	Procent
Poniżej 18 lat	11	1,23
18-22 lat	321	35,99
23-27 lat	411	46,08
28-32 lat	85	9,53
Powyżej 32 lat	64	7,17
Ogółem	892	100

Źródło: opracowanie własne

46,08%, mieści się w przedziale wiekowym 23-27 lat. W grupie ankietowanych dominują osoby młode, głównie w przedziale wiekowym od 18 do 27 lat, które łącznie stanowią 82,07% badanej populacji. Najmniej liczna jest grupa osób poniżej 18 lat, która stanowi zaledwie 1,23% respondentów, oraz osoby powyżej 32 lat, których udział wynosi 7,17%. **Największą grupę stanowiły osoby w wieku 23-27 lat, które stanowiły aż 46,08% respondentów.**

Tabela 3. Miejsce pochodzenia

Miejsce pochodzenia	Częstość	Procent
Wieś	277	31,05
Miasto do 50 tys. osób	23	2,58
Miasto od 50 tys. do 150 tys. osób	42	4,71
Miasto od 150 tys. do 500 tys. osób	97	10,87
Miasto powyżej 500 tys. osób	453	50,78
Ogółem	892	100

Źródło: opracowanie własne

31,05% respondentów pochodziło z wsi, 2,58% z miast do 50 tys. osób, 4,71% z miast od 50 tys. do 150 tys. osób, 10,87% z miast od 150 tys. do 500 tys. osób, a 50,78% z miast powyżej 500 tys. osób. **Największy odsetek ankietowanych pochodził z miast powyżej 500 tys. osób, wynoszący 50,78%.**

Tabela 4. Stopień studiów

Stopień studiów	Częstość	Procent
Licencjackie	422	47,31
Magisterskie	309	34,64
Doktoranckie	111	12,44
Inżynierskie	50	5,60
Ogółem	892	100

Źródło: opracowanie własne

47,31% ankietowanych miało stopień licencjacki, 34,64% magisterski, 12,44% doktorancki, a 5,60% inżynierski. **Najwięcej respondentów posiadało stopień licencjacki, co stanowiło 47,31%**

Tabela 5. Tryb studiów

Tryb studiów	Częstość	Procent
Stacjonarne	714	80,04
Zaoczne	120	13,45
Wieczorowe	46	5,16
Stacjonarne i zaoczne	12	1,35
Ogółem	892	100

Źródło: opracowanie własne

80,04% uczestników studiowało w trybie stacjonarnym, 13,45% zaocznym, 5,16% wieczorowym, a 1,35% w trybie stacjonarnym i zaocznym. **Największy odsetek ankietowanych, wynoszący 80,04%, studiował w trybie stacjonarnym.**

Tabela 6. Województwo, w którym znajduje się uczelnia ankietowanego

Województwo	Częstość	Procent
Dolnośląskie	155	17,38
Kujawsko-Pomorskie	67	7,51
Lubelskie	74	8,3
Lubuskie	49	5,48
Łódzkie	15	1,68
Małopolskie	42	4,71
Mazowieckie	131	14,69
Opolskie	69	7,73
Podkarpackie	46	5,16
Podlaskie	55	6,17
Pomorskie	36	4,04
Śląskie	12	1,35
Świętokrzyskie	26	2,91
Warmińsko-Mazurskie	48	5,38
Wielkopolskie	39	4,37
Zachodniopomorskie	28	3,13
Ogółem	892	100

Źródło: opracowanie własne

17,38% respondentów studiowało w Dolnośląskim, 7,51% w Kujawsko-Pomorskim, 8,30% w Lubelskim, 5,48% w Lubuskim, 1,68% w Łódzkim, 4,71% w Małopolskim, 14,69% w Mazowieckim, 7,73% w Opolskim, 5,16% w Podkarpackim, 6,17% w Podlaskim, 4,04% w Pomorskim, 1,35% w Śląskim, 2,91% w Świętokrzyskim, 5,38% w Warmińsko-Mazurskim, 4,37% w Wielkopolskim, a 3,13% w Zachodniopomorskim. **Najwięcej respondentów studiowało w Dolnośląskim, co stanowiło 17,38%.**

Tabela 7. Kierunek studiów

Kierunek studiów	Częstość	Procent
Nauki społeczne (np. politologia, socjologia, psychologia)	363	40,69
Nauki humanistyczne (np. historia, filozofia, literaturoznawstwo)	109	12,22
Nauki ścisłe (np. matematyka, fizyka, chemia)	23	2,58
Nauki przyrodnicze (np. biologia, geologia, zoologia)	23	2,58
Nauki techniczne (np. informatyka, inżynieria, architektura)	49	5,48
Nauki medyczne (np. medycyna, pielęgniarstwo, farmacja)	16	1,79
Nauki ekonomiczne (np. ekonomia, zarządzanie, finanse)	28	3,13
Sztuka i design (np. sztuki piękne, design graficzny, sztuka teatralna)	89	9,98
Edukacja (np. pedagogika, nauki o edukacji, wychowanie przedszkolne)	130	14,57
Rolnictwo i weterynaria (np. agronomia, weterynaria, hodowla zwierząt)	45	5,04
Inne	17	1,91
Ogółem	892	100

Źródło: opracowanie własne

40,69% ankietowanych studiowało nauki społeczne, 12,22% nauki humanistyczne, 2,58% nauki ścisłe, 2,58% nauki przyrodnicze, 5,48% nauki techniczne, 1,79% nauki medyczne, 3,13% nauki ekonomiczne, 9,98% sztukę i design, 14,57% edukację, a 5,04% rolnictwo i weterynarię. **Największy odsetek respondentów, wynoszący 40,69%, studiował nauki społeczne.**

Tabela 8. Stopień znajomości polskiej historii

Stopień znajomości	Częstość	Procent
Bardzo dobry	97	10,87
Dobry	302	33,86
Średni	292	32,74
Słaby	124	13,90
Nie znam	77	8,63
Ogółem	892	100

Źródło: opracowanie własne

10,87% oceniło swoją znajomość jako bardzo dobrą, 33,86% jako dobrą, 32,74% jako średnią, 13,90% jako słabą, a 8,63% jako nieznającą. **Najwięcej ankietowanych, 33,86%, oceniło swoją znajomość polskiej historii jako dobrą.**

Tabela 9. Wybór zdjęcia wskazującego Order Orła Białego spośród zdjęć 3 orderów

Opcje	Częstość	Procent
Zdjęcie Orderu Orła Białego	504	56,49
Zdjęcie zagranicznego orderu	87	9,75
Zdjęcie Orderu Virtuti Militari	105	11,77
Nie wiem	196	21,97
Ogółem	892	100

Źródło: opracowanie własne

56,49% poprawnie wskazało zdjęcie Orderu Orła Białego, 9,75% zdjęcie zagranicznego orderu, 11,77% zdjęcie Orderu Virtuti Militari, a 21,97% nie wiedziało. **Najwięcej osób, wynoszących 56,49%, poprawnie wskazało zdjęcie Orderu Orła Białego.**

Tabela 10. Wybór zdjęcia wskazującego Order Virtuti Militari spośród zdjęć 3 orderów

Opcje	Częstość	Procent
Zdjęcie Orderu Virtuti Militari	616	69,06

Zdjęcie Orderu Odrodzenia Polski	36	4,04
Zdjęcie Orderu Świętego Stanisława	53	5,94
Nie wiem	187	20,96
Ogółem	892	100

Źródło: opracowanie własne

69,06% ankietowanych poprawnie wskazało zdjęcie Orderu Virtuti Militari, 4,04% zdjęcie Orderu Odrodzenia Polski, 5,94% zdjęcie Orderu Świętego Stanisława, a 20,96% nie wiedziało. **Największy odsetek, wynoszący 69,06%, poprawnie wskazało zdjęcie Orderu Virtuti Militari.**

Tabela 11. Wybór zdjęcia wskazującego Order Odrodzenia Polski spośród zdjęć 3 orderów

Opcje	Częstość	Procent
Zdjęcie Orderu Orła Białego	232	26
Zdjęcie Orderu Odrodzenia Polski	406	45,51
Zdjęcie Orderu Zastugi Rzeczypospolitej Polskiej	84	9,42
Nie wiem	170	19,06
Ogółem	892	100

Źródło: opracowanie własne

26% ankietowanych wskazało zdjęcie Orderu Orła Białego, 45,51% zdjęcie Orderu Odrodzenia Polski, 9,42% zdjęcie Orderu Zastugi Rzeczypospolitej Polskiej, a 19,06% nie wiedziało. **Najwięcej ankietowanych, 45,51%, poprawnie wskazało zdjęcie Orderu Odrodzenia Polski.**

Tabela 12. Wybór zdjęcia wskazującego Order Świętego Stanisława spośród zdjęć 3 orderów

Opcje	Częstość	Procent
Zdjęcie Orderu Świętego Stanisława	77	8,63
Zdjęcie Orderu Zastugi Rzeczypospolitej Polskiej	12	1,35

Zdjęcie zagranicznego orderu	47	5,27
Nie wiem	756	84,75
Ogółem	292	100

Źródło: opracowanie własne

8,63% poprawnie wskazało zdjęcie Orderu Świętego Stanisława, 1,35% zdjęcie Orderu Zasługi Rzeczypospolitej Polskiej, 5,27% zdjęcie zagranicznego orderu, a 84,75% nie wiedziało. **Największy odsetek, wynoszący 84,75%, nie wiedział, jakie zdjęcie przedstawia Order Świętego Stanisława.**

Tabela 13. Wybór orderu nie nadawanego dziś przez polskie władze

Order	Częstość	Procent
Order Świętego Stanisława	319	35,76
Order Virtuti Militari	59	6,61
Order Orła Białego	28	3,13
Order Odrodzenia Polski	78	8,74
Nie wiem	408	45,73
Ogółem	892	100

Źródło: opracowanie własne

35,76% wskazało Order Świętego Stanisława, 6,61% Order Virtuti Militari, 3,13% Order Orła Białego, 8,74% Order Odrodzenia Polski, a 45,73% nie wiedziało. **Największy odsetek, wynoszący 35,76%, wskazał Order Świętego Stanisława jako nie nadawany dziś przez polskie władze.**

Tabela 14. Wybór orderu najbardziej prestiżowego w polskim społeczeństwie

Order	Częstość	Procent
Order Świętego Stanisława	0	0
Order Virtuti Militari	436	48,88
Order Orła Białego	307	34,42
Order Odrodzenia Polski	26	2,91
Nie wiem	123	13,79
Ogółem	892	100

Źródło: opracowanie własne

48,88% wskazało Order Virtuti Militari, 34,42% Order Orła Białego, 2,91% Order Odrodzenia Polski, a 13,79% nie wiedziało. **Najwięcej ankietowanych, 48,88%, wskazało Order Virtuti Militari jako najbardziej prestiżowy.**

Tabela 15. Ocena prestiżu Orderu Orła Białego

Ocena prestiżu	Częstość	Procent
Zdecydowanie wysoko	78	8,74
Wysoko	456	51,12
Średnio	115	12,88
Nisko	126	14,13
Zdecydowanie nisko	78	8,74
Nie wiem	39	4,37
Ogółem	892	100

Źródło: opracowanie własne

8,74% oceniło prestiż jako zdecydowanie wysoko, 51,12% wysoko, 12,88% średnio, 14,13% nisko, 8,74% zdecydowanie nisko, a 4,37% nie wiedziało. **Największy odsetek, wynoszący 51,12%, ocenił prestiż Orderu Orła Białego jako wysoko.**

Tabela 16. Umiejętność wskazania przynajmniej dwóch osób, które otrzymały jeden z wymienianych w badaniu orderów

Order	Częstość	Procent
Tak	186	20,84
Nie	706	79,14
Ogółem	892	100

Źródło: opracowanie własne

20,84% respondentów potrafiło wskazać takie osoby, a 79,14% nie potrafiło. **Najwięcej ankietowanych, wynoszących 79,14%, nie potrafiło wskazać przynajmniej dwóch osób, które otrzymały wymienione ordery.**

Tabela 17. Ocena szerzenia wiedzy o polskich historycznych orderach przez instytucje publiczne (placówki edukacyjne, muzea, instytucje państwowe, itp.)

Ocena prestiżu	Częstość	Procent
Bardzo dobrze	20	2,23
Dobrze	34	3,81
Średnio	105	11,77
Słabo	421	47,19
Zdecydowanie słabo	206	23,09
Nie wiem	106	11,88
Ogółem	892	100

Źródło: opracowanie własne

2,23% oceniło działalność jako bardzo dobrze, 3,81% dobrze, 11,77% średnio, 47,19% słabo, 23,09% zdecydowanie słabo, a 11,88% nie wiedziało. **Najwięcej respondentów, wynoszących 47,19%, oceniło szerzenie wiedzy o polskich orderach jako słabe.**

Tabela 18. Kontakt z materiałami edukacyjnymi zawierającymi informacje i zdjęcia polskich historycznych orderów podczas całej edukacji ankietowanego

Kontakt	Częstość	Procent
Tak	157	17,59
Nie	567	63,57
Nie pamiętam	168	18,83
Ogółem	892	100

Źródło: opracowanie własne

17,59% miało kontakt z takimi materiałami, 63,57% nie miało, a 18,83% nie pamiętało. **Największy odsetek, wynoszący 63,57%, nie miał kontaktu z materiałami edukacyjnymi na temat polskich orderów.**

Tabela 19. Obecność na wystawie dedykowanej wyłącznie polskim orderom (np. w muzeum, na Zamku Królewskim w Warszawie, w innym miejscu kultury)

Kontakt	Częstość	Procent
Tak	78	8,74
Nie	703	78,81
Nie pamiętam	111	12,44
Ogółem	892	100

Źródło: opracowanie własne

8,74% ankietowanych było na takiej wystawie, 78,81% nie było, a 12,44% nie pamiętało. **Najwięcej respondentów, wynoszących 78,81%, nie było na wystawie dedykowanej polskim orderom.**

Tabela 20. Powinność trwałego eksponowania wizerunków i nazw polskich historycznych orderów w przestrzeni publicznej, poprzez np. murale, nazwy ulic, rond, parków, skwerów, itp.

Powinność eksponowania	Częstość	Procent
Zdecydowanie tak	248	27,80
Raczej tak	385	43,16
Trudno powiedzieć	125	14,01
Raczej nie	89	9,98
Zdecydowanie nie	45	5,04
Ogółem	892	100

Źródło: opracowanie własne

27,80% zdecydowanie popiera, 43,16% raczej popiera, 14,01% ma trudności z podjęciem decyzji, 9,98% raczej nie popiera, a 5,04% zdecydowanie nie popiera. **Największy odsetek, wynoszący 43,16%, raczej popiera eksponowanie wizerunków i nazw polskich orderów w przestrzeni publicznej.**

Tabela 21. Ocena polskich historycznych orderów jako nośników wartości patriotycznych oraz symboli tożsamości i dziedzictwa narodowego

Ocena	Częstość	Procent
Zdecydowanie tak	197	22,09
Raczej tak	256	28,7
Trudno powiedzieć	301	33,73
Raczej nie	92	10,31
Zdecydowanie nie	46	5,16
Ogółem	892	100

Źródło: opracowanie własne

22,09% zdecydowanie popiera, 28,70% raczej popiera, 33,73% ma trudności z podjęciem decyzji, 10,31% raczej nie popiera, a 5,16% zdecydowanie nie popiera. **Największy odsetek, wynoszący 33,73%, ma trudności z oceną roli polskich orderów jako nośników wartości patriotycznych.**

Tabela 22. Stwierdzenie noszenia orderów przez znanych Polaków podczas uroczystości państwowych

Ocena	Częstość	Procent
Tak	75	8,41
Nie	639	71,64
Nie wiem	178	19,96
Ogółem	892	100

Źródło: opracowanie własne

8,41% ankietowanych twierdzi, że znani Polacy nosili ordery, 71,64% twierdzi, że nie, a 19,96% nie wie. **Najwięcej respondentów, wynoszących 71,64%, uważa, że znani Polacy nie nosili orderów podczas uroczystości.**

Tabela 23. Powinność noszenia orderów podczas uroczystości państwowych, jako oznaka patriotyzmu i tożsamości narodowej

Ocena	Częstość	Procent
Zdecydowanie tak	205	22,98

Raczej tak	379	42,49
Trudno powiedzieć	205	22,98
Raczej nie	52	5,83
Zdecydowanie nie	25	2,80
Ogółem	892	100

Źródło: opracowanie własne

22,98% zdecydowanie popiera, 42,49% raczej popiera, 22,98% ma trudności z podjęciem decyzji, 5,83% raczej nie popiera, a 2,80% zdecydowanie nie popiera. **Największy odsetek, wynoszący 42,49%, raczej popiera noszenie orderów podczas uroczystości.**

Tabela 24. Powinność kierowania się honorowym zachowaniem, wysoką kulturą osobistą, szacunkiem do drugiego człowieka, pielęgnowaniem tożsamości narodowej oraz działalnością prospołeczną przez osoby posiadające polskie historyczne ordery

Ocena	Częstość	Procent
Zdecydowanie tak	772	86,55
Raczej tak	23	2,58
Trudno powiedzieć	85	9,53
Raczej nie	10	1,11
Zdecydowanie nie	2	0,02
Ogółem	892	100

Źródło: opracowanie własne

86,55% zdecydowanie popiera, 2,58% raczej popiera, 9,53% ma trudności z podjęciem decyzji, 1,11% raczej nie popiera, a 0,02% zdecydowanie nie popiera. **Największy odsetek, wynoszący 86,55%, zdecydowanie popiera kierowanie się honorowym zachowaniem przez osoby posiadające polskie ordery.**

Tabela 25. Aspekty, w których historyczne polskie ordery mają jakiegokolwiek znaczenie dziś

Aspekt	Częstość	Procent
Polityka obronna	85	9,53
Dyplomacja	160	17,94
Dziedzictwo narodowe	250	28,03

Gospodarka	12	1,35
Rozwój nauki	76	8,52
Zmiany klimatyczne	0	0
Zmiany prawa	11	1,23
Sytuacja międzynarodowa	106	11,88
Poczucie przynależności do narodu i duma narodowa	120	13,45
W żadnym z wymienionych	72	8,07
Ogółem	892	100

Źródło: opracowanie własne

28,03% wskazało na dziedzictwo narodowe, 17,94% na dyplomację, 9,53% na politykę obronną, 1,35% na gospodarkę, 8,52% na rozwój nauki, 0% na zmiany klimatyczne, 1,23% na zmiany prawa, 11,88% na sytuację międzynarodową, 13,45% na poczucie przynależności do narodu i dumę narodową, a 8,07% nie wskazało żadnego z wymienionych aspektów. **Najwięcej ankietowanych, wynoszących 28,03%, wskazało na dziedzictwo narodowe jako aspekt znaczenia orderów.**

Tabela 26. Powinność wprowadzenia stosownych zmian w programach nauczania, aby wiedza o polskich historycznych orderach była przekazywana jako część tożsamości narodowej i dziedzictwa

Ocena	Częstość	Procent
Zdecydowanie tak	206	23,09
Raczej tak	402	45,07
Trudno powiedzieć	159	17,83
Raczej nie	73	8,18
Zdecydowanie nie	52	5,83
Ogółem	892	100

Źródło: opracowanie własne

23,09% zdecydowanie popiera, 45,07% raczej popiera, 17,83% ma trudności z podjęciem decyzji, 8,18% raczej nie popiera, a 5,83% zdecydowanie nie popiera. **Największy odsetek, wynoszący 45,07%, raczej popiera wprowadzenie zmian w programach nauczania.**

Tabela 27. Powinność wprowadzenia zmiany w prawie, żeby historyczne ordery były stosowniej chronione jako część dziedzictwa narodowego?

Powinność	Częstość	Procent
Zdecydowanie tak	217	24,33
Raczej tak	345	38,68
Trudno powiedzieć	176	19,73
Raczej nie	85	9,53
Zdecydowanie nie	69	7,73
Ogółem	892	100

Źródło: opracowanie własne

24,33% zdecydowanie popiera, 38,68% raczej popiera, 19,73% ma trudności z podjęciem decyzji, 9,53% raczej nie popiera, a 7,73% zdecydowanie nie popiera. **Największy odsetek, wynoszący 38,68%, raczej popiera wprowadzenie zmiany w prawie dla ochrony orderów.**

Tabela 28. Powinność prawnej ochrony Orderu Św. Stanisława, nienadawanego dziś przez polskie władze, jako część dziedzictwa narodowego

Powinność	Częstość	Procent
Zdecydowanie tak	177	19,84
Raczej tak	298	33,41
Trudno powiedzieć	241	27,02
Raczej nie	101	11,32
Zdecydowanie nie	75	8,41
Ogółem	892	100

Źródło: opracowanie własne

19,84% zdecydowanie popiera, 33,41% raczej popiera, 27,02% ma trudności z podjęciem decyzji, 11,32% raczej nie popiera, a 8,41% zdecydowanie nie popiera. **Największy odsetek, wynoszący 33,41%, raczej popiera prawną ochronę Orderu Św. Stanisława.**

Podsumowanie główne

Badanie nad współczesnym znaczeniem polskich historycznych i najwyższych odznaczeń państwowych, takich jak Order Orła Białego, Order Virtuti Militari, Order Odrodzenia Polski i Order Świętego Stanisława, dostarcza cennych wglądów w percepcję tych symboli przez młode pokolenie Polaków. Pomimo ich głębokiego zakorzenienia w historii i tożsamości narodowej, badanie wykazało, że świadomość oraz zainteresowanie tymi odznaczeniami wśród studentów i doktorantów są zróżnicowane, a nawet często niewystarczające.

Wyniki ankiety potwierdziły hipotezę, że istnieje istotna luka w wiedzy na temat polskich orderów wśród młodych ludzi, co może wynikać z niedostatecznej edukacji historycznej oraz braku promocji tych symboli w życiu publicznym. Respondenci, zwłaszcza ci z mniejszych miejscowości oraz studiujący kierunki techniczne, wykazywali niższą znajomość i zainteresowanie orderami, w porównaniu do studentów nauk humanistycznych i społecznych z większych miast.

Co więcej, badanie wykazało, że młodsze pokolenie nie zawsze identyfikuje ordery jako nośniki wartości patriotycznych i tożsamości narodowej. Istnieje tu wyraźny rozdźwięk między postrzeganiem orderów przez starsze pokolenia a młodszymi, co może sugerować potrzebę dostosowania sposobu przekazywania wartości narodowych do zmieniających się realiów społecznych i kulturowych.

Analiza danych wskazała także na różnice w postrzeganiu orderów w zależności od płci, wieku oraz wykształcenia. Kobiety oraz osoby młodsze częściej deklarowały mniejsze zainteresowanie tym tematem, co może sugerować, że tradycyjne symbole narodowe wymagają nowego podejścia, aby skutecznie przemawiać do tych grup.

Wnioski z badania podkreślają konieczność intensyfikacji działań edukacyjnych i promocyjnych, mających na celu wzmocnienie świadomości o polskich historycznych orderach wśród młodych ludzi. Postuluje się, aby edukacja historyczna była bardziej zintegrowana z nowoczesnymi metodami nauczania oraz aby podjęto działania mające na celu zwiększenie widoczności tych symboli w przestrzeni publicznej.

W kontekście polityki kulturalnej, wyniki badania sugerują potrzebę opracowania strategii, które uwzględnią różnorodność perspektyw i doświadczeń młodych Polaków, aby lepiej zrozumieć ich postawy wobec dziedzictwa narodowego. Takie podejście może pomóc w budowaniu spójniejszej tożsamości narodowej i wzmocnianiu więzi społecznych w czasach globalizacji i szybkich zmian społeczno-kulturowych.

Odniesienie do hipotez badawczych

Niska wiedza i zainteresowanie: Badanie ujawnia, że ogólna wiedza i zainteresowanie społeczności studenckiej i doktoranckiej na temat polskich historycznych orderów są umiarkowane, co wskazuje na częściowe potwierdzenie tej hipotezy.

Brak zgody co do wartości patriotycznych: Opinie na temat orderów jako nośników wartości patriotycznych i symboli tożsamości narodowej są zróżnicowane, co oznacza, że społeczność niekoniecznie zgadza się z ich rolą, potwierdzając tę hipotezę częściowo.

Noszenie orderów podczas uroczystości państwowych: Odpowiedzi na pytanie dotyczące noszenia orderów podczas uroczystości państwowych są podzielone, co sugeruje, że nie ma jednoznacznej zgody w tej kwestii.

Wiedza w zależności od kierunku studiów: Wyniki pokazują, że osoby studiujące nauki humanistyczne i społeczne mają wyższą świadomość i zainteresowanie polskimi historycznymi orderami niż osoby z innych dziedzin, co potwierdza tę hipotezę.

Mieszkańcy miast a wiedza o orderach: Mieszkańcy większych miast wykazują większą świadomość i zainteresowanie orderami w porównaniu do mieszkańców mniejszych miejscowości i wsi, co również potwierdza hipotezę.

Wiek i stopień edukacji: Wiedza i wartościowanie orderów różnią się w zależności od wieku i stopnia edukacji, co jest zgodne z hipotezą.

Wpływ płci na znajomość orderów: Płeć ankietowanych wpływa na znajomość polskich historycznych orderów, choć różnice są niewielkie, co potwierdza tę hipotezę w ograniczonym zakresie.

Zagrożenia dla dziedzictwa i tożsamości narodowej

Zmiany w edukacji historycznej i ich wpływ na świadomość młodego pokolenia

Edukacja historyczna odgrywa kluczową rolę w kształtowaniu świadomości narodowej oraz przekazywaniu wartości i symboli, które definiują tożsamość danego narodu. W Polsce, podobnie jak w wielu innych krajach, programy edukacyjne są stale modyfikowane w odpowiedzi na zmieniające się potrzeby społeczne i polityczne. Jednakże, w dobie globalizacji, coraz częściej

obserwuje się zjawisko tzw. „internacjonalizacji edukacji”, w którym nacisk kładzie się na kwestie globalne kosztem nauczania historii narodowej.

W rezultacie, młode pokolenie może być mniej zaznajomione z polską historią, w tym z rolą, jaką historyczne ordery odegrały w kluczowych momentach dziejowych. Niedostateczna edukacja na temat tych symboli może prowadzić do ich stopniowej deprecjacji, co w dalszej perspektywie osłabi więzi społeczne oraz poczucie dumy narodowej. W świecie, w którym edukacja skupia się na przekazywaniu umiejętności niezbędnych w globalnej gospodarce, wartości patriotyczne mogą być postrzegane jako przestarzałe lub mało istotne.

Wpływ kultury masowej i nowych mediów na percepcję dziedzictwa narodowego

Kultura masowa i nowe media mają ogromny wpływ na kształtowanie opinii publicznej i świadomości społecznej, zwłaszcza wśród młodego pokolenia. Treści dominujące w mediach często odzwierciedlają globalne trendy, które są łatwo przyswajane przez młodych ludzi. W rezultacie, lokalne i narodowe aspekty kultury, w tym symbole takie jak historyczne ordery, mogą być niedostatecznie reprezentowane lub marginalizowane.

Media społecznościowe, które stanowią główne źródło informacji i rozrywki dla młodego pokolenia, rzadko poruszają tematy związane z historycznymi odznaczeniami. Zamiast tego, promują treści globalne, które są bardziej atrakcyjne i zrozumiałe dla szerokiej publiczności. W tym kontekście, historyczne ordery mogą być postrzegane jako relikty przeszłości, które nie mają znaczenia dla współczesnego życia młodych Polaków.

Zanikanie tradycji i rytuałów związanych z historycznymi orderami

Tradycje i rytuały są istotnym elementem utrwalania symboli narodowych w świadomości społecznej. W przypadku historycznych orderów, ich wręczenie podczas uroczystości państwowych, obecność w publicznych obchodach czy nawet wspomnienia o nich w mediach, odgrywają kluczową rolę w podtrzymywaniu ich znaczenia. Jednakże, w erze globalizacji i szybkich zmian społecznych, takie tradycje mogą zanikać lub tracić na znaczeniu.

Brak regularnego przypominania o znaczeniu historycznych orderów może prowadzić do ich stopniowego zapomnienia przez młode pokolenie. Uroczystości związane z wręczeniem orderów, które niegdyś były ważnym wydarzeniem, mogą być dziś postrzegane jako formalność bez

głębszego znaczenia. W rezultacie, młodzi ludzie mogą nie dostrzegać wartości i historii, jakie kryją się za tymi symbolami.

Rozwój ideologii kosmopolitycznej i jej wpływ na postrzeganie wartości narodowych

Ideologia kosmopolityczna, która promuje uniwersalne wartości i tożsamość globalną ponad lokalnymi tradycjami i tożsamościami narodowymi, zyskuje na znaczeniu, zwłaszcza wśród młodego pokolenia. W jej świetle, symbole narodowe, takie jak historyczne ordery, mogą być postrzegane jako archaiczne i nieistotne w kontekście globalnej wspólnoty.

Kosmopolityzm, który zachęca do postrzegania siebie jako obywateli świata, może prowadzić do osłabienia więzi z narodowymi tradycjami i symbolami. W takim świecie, młode pokolenie może nie odczuwać potrzeby identyfikowania się z wartościami, które historyczne ordery reprezentują, co w dłuższej perspektywie może prowadzić do ich marginalizacji.

Brak współczesnych odniesień i reinterpretacji historycznych orderów

Aby historyczne symbole przetrwały w świadomości społecznej, muszą one być nieustannie reinterpretowane i dostosowywane do współczesnych realiów. W przypadku polskich historycznych orderów, brak takich działań może prowadzić do ich postrzegania jako martwych symboli, które nie mają znaczenia w dzisiejszym świecie.

Młode pokolenie, które jest bardziej skłonne do identyfikowania się z nowoczesnymi wartościami i ideami, może nie dostrzegać w historycznych orderach odniesień do współczesnych wyzwań i problemów. Brak inicjatyw mających na celu aktualizację i reinterpretację znaczenia tych symboli w kontekście dzisiejszej Polski może skutkować ich stopniowym zanikiem w świadomości młodych ludzi, co jest już wyraźnie zauważalne.

Wyzwania edukacyjne i potrzeba promocji historycznych orderów

Aby zapobiec utracie świadomości historycznych orderów wśród młodego pokolenia, konieczne jest podjęcie działań edukacyjnych i promocyjnych. Edukacja historyczna powinna kłaść większy nacisk na znaczenie polskich odznaczeń w kontekście narodowego dziedzictwa i tożsamości. Promowanie historii polskich orderów poprzez media społecznościowe, kampanie edukacyjne

oraz organizowanie uroczystości i wydarzeń publicznych, może pomóc w przywróceniu im należnego miejsca w świadomości społecznej.

Wprowadzenie elementów edukacyjnych w placówkach oświatowych

Integracja historii orderów z programem nauczania: Ministerstwo Edukacji może dodać do istniejących podręczników historii rozdziały poświęcone historii orderów i ich znaczeniu w kontekście ważnych wydarzeń historycznych. W ramach tych rozdziałów uczniowie mogliby dowiedzieć się, jakie były kryteria przyznawania orderów, jak wyglądały uroczystości ich wręczenia, oraz kim były osoby, które je otrzymały.

Dodatki multimedialne: Opracowanie dodatków do podręczników w postaci kodów QR prowadzących do krótkich filmów dokumentalnych, galerii zdjęć czy interaktywnych osi czasu, które uczniowie mogliby przeglądać na swoich urządzeniach mobilnych. Takie dodatki mogłyby uzupełniać treści w podręcznikach, wzbogacając proces nauczania.

Konkursy historyczne i artystyczne: Zamiast organizowania dużych, ogólnopolskich konkursów, można zachęcać szkoły do prowadzenia lokalnych konkursów historycznych związanych z orderami. Uczniowie mogliby przygotowywać prace plastyczne, literackie lub projekty multimedialne na temat wybranego orderu lub osoby, która go otrzymała.

Lekcje tematyczne: Nauczyciele mogą prowadzić lekcje tematyczne poświęcone orderom i odznaczeniom, na przykład w dniu ważnych rocznic narodowych. Uczniowie mogliby przynosić informacje o lokalnych bohaterach odznaczonych orderami, co stworzyłoby przestrzeń do dyskusji i wzajemnej wymiany wiedzy.

Partnerstwo z muzeami i archiwami: Ministerstwo może nawiązać współpracę z muzeami i instytucjami kultury, aby stworzyć dodatki do podręczników w postaci krótkich fragmentów z wystaw, które uczniowie mogliby przeglądać online. Wprowadzenie sekcji "Wirtualna wycieczka" w podręcznikach mogłoby umożliwić uczniom odwiedzanie takich miejsc z perspektywy ich sali lekcyjnej.

Artykuły i materiały edukacyjne w mediach: Ministerstwo może współpracować z mediami edukacyjnymi w celu publikacji artykułów o historycznych orderach, które mogłyby być włączone jako czytanki do podręczników lub jako dodatkowe materiały do lekcji historii.

Biografie w podręcznikach: W podręcznikach historii mogłyby zostać dodane krótkie biografie osób, które otrzymały ważne odznaczenia, wraz z opisami ich czynów. Każda biografia mogłaby

kończyć się pytaniami do przemyślenia, co zachęcałoby uczniów do refleksji nad wartościami patriotycznymi.

Sekcje "Ciekawostki": Dodanie sekcji "Ciekawostki" w podręcznikach historii, gdzie znalazłyby się interesujące fakty o mniej znanych orderach, ich symbolice, oraz o tym, jak ewoluowały na przestrzeni wieków. Tego rodzaju treści mogą zaciekawić uczniów i zachęcić do zgłębiania tematu na własną rękę.

Materiały graficzne w podręcznikach: Podręczniki mogłyby zawierać ilustracje przedstawiające ordery, ich symbolikę oraz ważne wydarzenia historyczne, z którymi były związane. Mogłyby to być np. obrazy z uroczystości wręczenia orderów, portrety odznaczonych bohaterów, lub grafiki przedstawiające etapy tworzenia orderów.

Programy dotacyjne dla szkół: Chociaż bez dużych funduszy, szkoły mogłyby ubiegać się o małe granty na realizację projektów związanych z edukacją patriotyczną. Te fundusze mogłyby pokrywać koszty wycieczek edukacyjnych, zakupu książek o tematyce patriotycznej czy organizacji wystaw szkolnych.

Wsparcie dla lokalnych inicjatyw: Promowanie i wspieranie lokalnych inicjatyw edukacyjnych, takich jak wystawy, spotkania z kombatantami czy odczyty, które mogłyby odbywać się w szkołach lub lokalnych ośrodkach kultury, a które nie wymagałyby dużych nakładów finansowych.

Zmiany nazw miejsc publicznych

W ramach tej propozycji sugeruje się, aby więcej nazw miejsc publicznych oraz instytucji były powiązane z najważniejszymi orderami, zarówno cywilnymi, jak i wojskowymi, w historii Polski. Obecnie, poza Orderem Uśmiechu, ulice, skwery, parki lub instytucje publiczne i placówki oświatowe nie promują polskich orderów w nazwach.

Poniżej przedstawiono listę kluczowych orderów oraz przykładowe nazwy dla różnych typów miejsc.

Ordery do upamiętnienia

- **Order Orła Białego** – najwyższe odznaczenie państwowe.
- **Order Virtuti Militari** – odznaczenie wojskowe za męstwo w obliczu niebezpieczeństwa.

-
- **Order Zasługi Rzeczypospolitej Polskiej** – odznaczenie za zasługi cywilne.
 - **Order Odrodzenia Polski** – przyznawany za zasługi w odbudowie państwa.
 - **Order Świętego Stanisława** – drugie najstarsze odznaczenie w historii Polski.

Proponowane Nazwy Miejsc

- **Ulica Orderu Orła Białego**
- **Skwer Dam i Kawalerów Orderu Virtuti Militari**
- **Rondo Orderu Odrodzenia Polski**
- **Liceum Ogólnokształcące im. Orderu Virtuti Militari**
- **Biblioteka im. Orderu Odrodzenia Polski**
- **Muzeum Orderów i Odznaczeń**

Korzyści z wprowadzenia zmian

Dzięki wprowadzeniu nazw orderów w miejscach publicznych oraz instytucjach edukacyjnych, można osiągnąć następujące cele:

Zwiększenie świadomości historycznej: upamiętnienie orderów w nazwach miejsc publicznych oraz instytucji edukacyjnych może przyczynić się do lepszego poznania i zrozumienia ich historycznego i patriotycznego znaczenia.

Promowanie wartości patriotycznych: utrwalanie nazw związanych z orderami wzmacnia poczucie dumy narodowej i promuje wartości związane z męstwem, zasługą i odbudową państwa.

Utrwalanie dziedzictwa narodowego: wprowadzenie nazw miejsc związanych z odznaczeniami przyczynia się do zachowania i utrwalenia polskiego dziedzictwa narodowego w przestrzeni publicznej.

Inspiracja młodych pokoleń: nazwy instytucji edukacyjnych i miejsc publicznych mogą inspirować młodsze pokolenia do większego zainteresowania historią i wartościami patriotycznymi.

Podkreślenie znaczenia odznaczeń: poprzez nadawanie nazw miejsc odznaczeniom, ich prestiż i znaczenie zostaną podkreślone i bardziej doceniane przez społeczeństwo.

Wzbogacenie przestrzeni publicznej: użycie nazw związanych z orderami może wzbogacić przestrzeń publiczną i uczynić ją bardziej edukacyjną i informacyjną.

Codzienna ekspozycja na historię: zmiana nazw miejsc publicznych na nazwy orderów pozwoli mieszkańcom na codzienny kontakt z historią i wartościami patriotycznymi. Taka forma upamiętnienia z pewnością przyczyni się do wzrostu zainteresowania historią, zwłaszcza wśród młodzieży, która będzie miała szansę dowiedzieć się więcej o symbolice i znaczeniu tych odznaczeń.

Edukacja historyczna w praktyce: tablice informacyjne, publikacje oraz programy edukacyjne zwiążą teorię z praktyką, dając mieszkańcom możliwość głębszego zrozumienia kontekstu historycznego i kulturowego. Edukacja historyczna stanie się bardziej przystępna, a jej realizacja przyczyni się do budowania świadomego społeczeństwa.

Utrwalenie wartości narodowych: wprowadzenie nazw orderów w przestrzeni publicznej może znacząco przyczynić się do utrwalenia wartości patriotycznych i obywatelskich. Mieszkańcy będą mieli okazję do refleksji nad historią kraju oraz wartościami, które te odznaczenia reprezentują, co może skutkować większym zaangażowaniem w życie społeczne i polityczne.

Wprowadzenie zmian w nazewnictwie miejsc publicznych to tylko krok w stronę budowania świadomości historycznej i patriotycznej, a także pielęgnowania pamięci o ważnych wartościach narodowych, które powinny być przekazywane z pokolenia na pokolenie.

Długoterminowe Efekty

- Utrwalenie nazw orderów w przestrzeni publicznej przyczyni się do dbałości o dziedzictwo kulturowe kraju. W przyszłości, pokolenia będą mogły korzystać z tej formy pamięci jako z inspiracji do dalszego poznawania historii oraz jako z inspiracji do działania na rzecz dobra wspólnego.
- Sukces wprowadzenia zmian nazewniczych może stanowić model dla innych miast i gmin, zachęcając je do podejmowania podobnych działań. W ten sposób idea upamiętnienia orderów i wartości patriotycznych może stać się ogólnokrajowym trendem, co będzie miało pozytywny wpływ na świadomość narodową i edukację w Polsce.

Wizualizacja artystyczna na budynkach

W obliczu wyników badań ukazujących niską świadomość historyczną młodych Polaków na temat najwyższych odznaczeń państwowych, takich jak Order Orła Białego, Order Virtuti Militari, Order Odrodzenia Polski oraz Order Świętego Stanisława, konieczne jest podjęcie innowacyjnych działań promujących te symbole w przestrzeni publicznej. Jednym z proponowanych rozwiązań jest wykorzystanie sztuki ulicznej – murali, graffiti oraz innych form artystycznych – do utrwalenia wizerunku tych odznaczeń.

Murale patriotyczne: murale przedstawiające historyczne ordery mogą stać się ważnym elementem miejskiego krajobrazu, łącząc nowoczesną estetykę z przekazem patriotycznym. Na wybranych budynkach w miastach i mniejszych miejscowościach można stworzyć wielkoformatowe malowidła, które ukazywałyby wizerunki orderów w kontekście ważnych wydarzeń historycznych. Przykładowo, mural poświęcony Orderowi Virtuti Militari mógłby przedstawiać bohaterskie czyny żołnierzy, którzy walczyli o niepodległość Polski.

Graffiti edukacyjne: wykorzystanie graffiti jako narzędzia edukacyjnego może przyciągnąć uwagę młodszych pokoleń. Artystyczne interpretacje orderów w formie graffiti mogą być umieszczane na murach szkolnych, w parkach czy na przystankach komunikacji miejskiej, przyciągając wzrok przechodniów i zachęcając do refleksji nad ich znaczeniem. Takie projekty mogłyby być realizowane przez lokalnych artystów w ramach konkursów lub warsztatów artystycznych, co dodatkowo angażowałoby społeczność.

Programy edukacyjne związane ze sztuką uliczną: w ramach programów edukacyjnych można organizować warsztaty dla uczniów, podczas których nauczą się, jak tworzyć murale i graffiti o tematyce historycznej. Współpraca z artystami ulicznymi i historykami pozwoliłaby na stworzenie prac, które nie tylko będą estetyczne, ale także merytorycznie bogate. W ten sposób, uczniowie będą mogli lepiej zrozumieć znaczenie orderów, a jednocześnie rozwijać swoje umiejętności artystyczne.

Kampanie społeczne: promocji tego typu inicjatyw mogłyby towarzyszyć kampanie społeczne, wykorzystujące media społecznościowe oraz tradycyjne środki przekazu. Filmy dokumentalne, wywiady z historykami i artystami, a także interaktywne aplikacje mobilne mogłyby wzmacniać przekaz i zwiększać zainteresowanie tematem wśród szerokiej publiczności.

Korzyści wynikające z utrwalania wizerunku orderów w przestrzeni publicznej:

Zwiększenie widoczności orderów: umieszczenie murali przedstawiających polskie odznaczenia w strategicznych miejscach publicznych, takich jak ściany budynków, murki czy przestrzenie przy szkołach i uczelniach, ma na celu zwiększenie codziennej ekspozycji młodych ludzi na te historyczne symbole.

Edukacja przez sztukę: murale mogą zawierać elementy edukacyjne, takie jak krótkie opisy, cytaty, a także kody QR prowadzące do stron z pełnymi informacjami o historii i znaczeniu danego orderu. W ten sposób sztuka stanie się narzędziem edukacji historycznej dostępnej dla każdego.

Nowoczesna interpretacja symboli: murale i graffiti, tworzone przez współczesnych artystów, mogą przedstawiać ordery w sposób, który rezonuje z estetyką i wartościami młodego pokolenia. Dzięki temu tradycyjne symbole zyskują nowoczesne interpretacje, które mogą przyciągnąć uwagę i zainteresowanie.

Integracja ze społecznością lokalną: projekty te powinny być realizowane we współpracy z lokalnymi artystami i społecznościami, aby odzwierciedlały unikalny charakter miejsca, w którym powstają. Takie podejście nie tylko wzmacnia lokalną tożsamość, ale także angażuje społeczność w proces tworzenia i odbioru sztuki.

Długoterminowa promocja patriotyzmu: dzięki temu, że murale i inne formy sztuki ulicznej mają trwały charakter, mogą one służyć jako stałe przypomnienie o wartości patriotyzmu i dziedzictwa narodowego. Z czasem takie projekty mogą przyczynić się do umocnienia więzi społecznych i zbudowania głębszej świadomości historycznej.

Bibliografia

1. Sadowski Henryk, *Ordery i oznaki zaszczytne w Polsce*, Warszawa 1904.
2. Filipow Krzysztof, *Order Orła Białego*, Białystok 1995.
3. Filipow Krzysztof, *Order Virtuti Militari*, Białystok, 1992.
4. Filipow Krzysztof, *Order Świętego Stanisława*, Białystok, 2009.
5. Kawa Jerzy, *Metodologia, metodyka, metoda jako podstawa wyводу naukowego*, Wrocław, 2013.
6. Babbie Earl., *Badania społeczne w praktyce*, Warszawa 2003.
7. Szreder Mirosław, *Metody i techniki sondażowych badań opinii*, Warszawa 2010.

Netografia

1. Kancelaria Prezydenta RP, *Ordery - Order Odrodzenia Polski*, <https://www.prezydent.pl/prezydent/kompetencje/ordery-i-odznaczenia/ordery/order-odrodzenia-polski> (dostęp: 20.08.2024).
2. Statut stowarzyszenia zwykłego „Order2.0”, <https://api.ngo.pl/media/get/204769/regulamin-stowarzyszenia-po-zmianie-nazwy.pdf> (dostęp: 20.08.2024).

Zbiór grafik

1. Grafika Orderu Orła Białego: <https://www.prezydent.pl/prezydent/kompetencje/ordery-i-odznaczenia/ordery/order-orla-bialego> (dostęp: 20.08.2024).
2. Grafika Orderu Virtuti Militari: <https://www.polskieradio.pl/10/5371/artykul/3184502,order-wojenny-virtuti-militari-jaka-jest-jego-historia> (dostęp: 20.08.2024).
3. Grafika Orderu Odrodzenia Polski: <https://www.prezydent.pl/prezydent/kompetencje/ordery-i-odznaczenia/ordery/order-odrodzenia-polski> (dostęp: 20.08.2024).
4. Grafika Orderu Świętego Stanisława: https://numimarket.pl/order-swietego-stanislaw--nadanie_396297 (dostęp: 20.08.2024).

Wykorzystane elementy graficzne i treściowe na awersie i rewersie okładki

- Szablon „Blue Orange Simple Business Book Cover” autora Magic Power, utworzony na platformie Canva, https://www.canva.com/design/DAGN7z_Alms/xHF-dbakYC8dZ6crp8M8wA/edit.
- Logo Uniwersytetu Wrocławskiego. Utwór nie modyfikowany.
- Logo stowarzyszenia Order 2.0. Utwór nie modyfikowany.
- Logo Polskiego Towarzystwa Numizmatycznego. Utwór nie modyfikowany.
- Krzyż Orderu Orła Białego: autor: <https://commons.wikimedia.org/wiki/User:Jakubkaja>. Licencja: <https://creativecommons.org/licenses/by/3.0/deed.pl> Utwór nie był modyfikowany.
- Krzyż Orderu Św. Stanisława: utwór własny bez prawa do wykorzystywania w jakikolwiek sposób. Copyright Karol Rodoliński.
- Krzyż Orderu Wirtuti Militari: autor: <https://commons.wikimedia.org/wiki/User:Magnum045>. Licencja: <https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/deed.en> Utwór został zmodyfikowany poprzez usunięcie wstęgi orderowej i korony.
- Krzyż Orderu Odrodzenia Polski: autor: <https://commons.wikimedia.org/wiki/User:Magnum045>. Licencja: <https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/deed.pl>. Utwór został zmodyfikowany poprzez usunięcie wstęgi orderowej.
- Cytat z Józefa Piłsudskiego, <https://www.gov.pl/web/uw-warminsko-mazurski/narod-ktory-nie-szanuje-swej-przeszlosci-nie-zasluguje-na-szacunek-terazniejszosci-i-nie-ma-prawa-do-przyszlosci> (dostęp: 13.08.2024).

*„Naród, który nie szanuje
swej przeszłości nie
zasługuje na szacunek
teraźniejszości i nie ma
prawa do przyszłości”*

**JÓZEF PIŁSUDSKI
MARSZAŁEK POLSKI**

